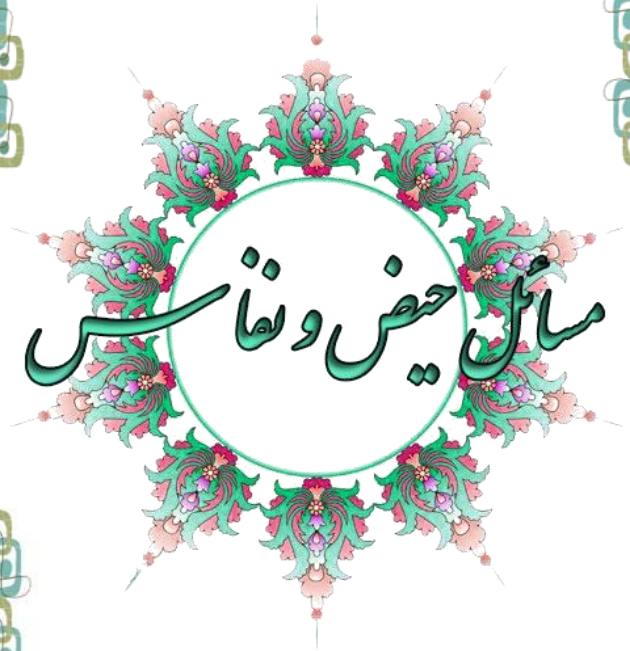


بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله احکام اسلام ۱۶



بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

اول: تعريف حيض:

حيض عبارت است از خونی که رحم زن بعد از بلوغ آن را رها می‌کند. هر زن عادت معین و روزهای مشخصی برای قاعدگی دارد. اقل مدت حیض یک شبانه روز و اکثر آن ۱۵ شبانه روز است و غالباً شش الی هفت روز می‌باشد. مدت اقل طهر ۱۳ یا ۱۵ روز است. و مدت اکثر طهر حدی ندارد و غالباً ۲۳ الی ۲۴ روز می‌باشد. زنان در این مسأله به سه دسته تقسیم می‌شوند: مبتدئه، معتاده، مستحاضه و هر کدام احکام جداگانه‌ای دارد.

مبتدئه: به زنی گفته می‌شود که برای نخستین بار مبتلا به عارضه حیض می‌شود. و حکمش این است که به محض رویت خون، نماز، روزه و جماعت را ترک کند و منتظر طهر یعنی اتمام حیض و فرا رسیدن روزهای پاکی باشد. اگر خون تا یک شبانه روز یا بیش از آن تا ۱۵ شبانه روز ادامه پیدا کرد پس از اتمام، غسل نموده نماز بخواند، اگر خونس از ۱۵ روز تجاوز نمود، بعد از آن مستحاضه محسوب می‌گردد و باید به احکام مستحاضه عمل کند ، اگر خونس در خلال ۱۵ روز قطع می‌گردد، با این تفصیل

که یک روز و دو روز جریان دارد و یک یا دو روز قطع شود، در روزهای قطع شده غسل کرده نماز بخواند و در روزهایی که خون می‌بیند، نماز را ترک نماید.

معتاده: معتاده به زن بالغه‌ای گفته می‌شود که روزهای مشخصی در ماه، مبتلا به جریان خون حیض می‌گردد. حکمش این است که در روزهای عادت روزه، نماز، جماعت و تلاوت قرآن را ترک گوید. اگر بعد از گذشت ایام عادت، خونی زرد رنگ یا خاکستری رنگ رؤیت شود. بدان توجه نکند، یعنی آن را خون حیض قرار ندهد. زیرا از ام عطیه ل مروی است که می‌فرماید: «كُنَّا لَا نَعْدُ الصُّفْرَةَ وَالْكَدْرَةَ بَعْدَ الطَّهْرِ شَيْئًا» یعنی ما بعد از اتمام روزهای عادت، مایع زرد رنگ یا خاکستری رنگ را خون حیض بحساب نمی‌آوردیم. (بخاری). اما اگر این مایع زرد یا خاکستری رنگ در وسط روزهای عادت مشاهده گردد، حیض محسوب می‌شود.

مستحاضه: به زنی گفته می‌شود که جریان خونس قطع نمی‌گردد. حکمش به شرح زیر است: اگر قبل از حالت استحاضه، عادت معینی داشته و ایام عادتش را می‌داند، در هر ماه به تعداد روزهای عادتش از خواندن نماز، گرفتن روزه و غیره خودداری کند. و بعد از گذشت روزهای عادتش غسل نموده نماز بخواند روزه بگیرد و جماعت

کند. اگر عادت مشخصی ندارد یا اینکه دارد ولی تعداد روزها را فراموش کرده است، ببیند. آیا رنگ خونی که جریان دارد گاهی فرق می‌کند یعنی گاهی سیاه می‌باشد و گاهی قرمز؟ یا اینکه یک رنگ است؟ اگر فرق می‌کند آن‌گاه روزهایی را که سیاه می‌باشد خون حیض به شمار آورده و نماز را ترک کند و بعد از آن غسل نموده و نماز را شروع بکند بشرطیکه از پانزده روز تجاوز نکند. و اگر خونسش فرق نمی‌کند بلکه یک رنگ است، آنگاه از هر ماه شش الی هفت روز را حیض بشمار آورده برای هر نماز وضو بگیرد و از نوار بهداشتی استفاده کند، و در غیر ضرورت شدید هم بستری ننماید.

دلایل احکام مستحاضه بشرح زیراند:

۱- ام سلمه رضی الله عنها می‌گوید: درباره زنی که جریان خونسش متوقف نمی‌شد، از رسول اکرم صلی الله علیه وسلم پرسیدم، فرمود: تعداد روزها و شبهایی را که در هر ماه قبل از حالت استحاضه دچار عارضه حیض شده است، در نظر بگیرد، به اندازه آن روزها در ماه نماز را ترک گوید، وقتی این روزها سپری شد غسل نموده و با استفاده از نوارهای بهداشتی نمازش را بخواند. (ابوداود و نسائی).

این حدیث دال بر احکام زن مستحاضه‌ای است که عادت مشخص دارد.

۲- فاطمه دختر ابی حبیبش دچار استحاضه بود. رسول الله صلی الله علیه وسلم خطاب به وی فرمود: هر گاه خون حیض بیاید، چون رنگش سیاه است شناخته می‌شود. پس در این حالت از خواندن نماز خودداری کن. و اگر رنگ خون سیاه نباشد، یعنی روزهایی که رنگش سیاه نیست، بعد از غسل نمودن، نماز بخوان، زیرا این خون، خون رگ است نه خون حیض. (ابوداود، نسائی، ابن حبان صحت آن را تأیید کرده است). این حدیث بر احکام غیر معتاده یا زنی که عادتش را فراموش کرده است، دلالت دارد.

۳- حدیث حمه بنت جحش: ایشان می‌گوید: دچار حیض و خونریزی شدیدی بودم. نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمدم، فرمود: این ضربه‌ای از جانب شیطان است. شش یا هفت روز را حیض بدان و بعد غسل کن هر گاه رنگ خون صاف شد، به مدت ۲۴ یا ۲۳ روز نماز بخوان و روزه بگیر، در هر ماه به همین شیوه عمل کن همانطور که سایر زنان در ایام حیض عمل می‌کنند. (ترمذی و آن را حسن گفته است).

این حدیث دال بر احکام زن مستحاضه‌ای است که معتاده نباشد و رنگ خونسش هم تمیز داده نمی‌شود.

نفاس: نفاس به خونی گفته می‌شود که بعد از ولادت از رحم زن بیرون می‌آید. حد اقلی ندارد هر گاه زن بعد از زایمان خود را پاک دید، یعنی خونسش متوقف شد، غسل نموده نماز بخواند، البته وطی و جماع قبل از چهل روز از زایمان مکروه تنزیهی است، زیرا ممکن است موجب ناراحتی زن گردد. و اکثر مدت نفاس چهل روز است. از حضرت ام سلمه ل مروی است می‌فرماید: «كَانَتِ النَّفْسَاءُ تَجْلِسُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا» زنان بعد از ولادت چهل روز می‌نشستند. و می‌فرمود: از رسول الله صلی الله علیه وسلم پرسیدم، زن بعد از ولادت چند روز بنشیند؟ یعنی نماز و روزه را ترک کند؟ فرمود: «چهل روز، مگر اینکه خونسش قبل از آن متوقف شود». (ترمذی، ترمذی آن را معلول و حاکم آن را صحیح قرار داده است). و هر گاه زن بعد از ولادت وارد چهل و یکمین روز شود، غسل نموده، نماز بخواند و روزه گیرد، اگر چه جریان خونسش هنوز متوقف نشده است و در صورت متوقف نشدن جریان خون بعد از چهل روز، به احکام مستحاضه عمل کند.

بعضی از علماء گفته‌اند: پنجاه الی شصت روز بعد از ولادت بنشیند که البته چهل روز از نظر احتیاط بهتر است.

دوم: شناختن علامات طهر:

طهر به دو دلیل شناخته می‌شود:

- ۱- بوسیله آب و مایع سفید رنگی که بعد از پاک شدن خارج می‌شود.
- ۲- خشک شدن، که بهتر است بوسیله داخل کردن پنبه‌ای به داخل مهبل آنرا تشخیص بدهد.

سوم: ممنوعات و مباحات حیض و نفاس:

الف) در حالت حیض و نفاس انجام کارهای زیر ممنوع است:

- ۱- جماع و مقاربت: بدلیل آیه «وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ» (البقرة: ۲۲۲).
- «تا پاک نشده‌اند با آنان مقاربت نکنید».

۲- نماز و روزه: البته روزه در ایام طهر قضا آورده شود،

نمازها ساقط می‌شوند، در حدیثی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم می‌فرماید: «أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتِ الْمَرْأَةُ لَمْ تَصَلْ وَلَمْ تَصُمْ» «آیا غیر از این است که زن در ایام حیض نه نماز می‌خواند و نه روزه می‌گیرد». (بخاری) و از حضرت عایشه رضی الله عنها روایت است، می‌فرماید: در عصر پیامبر صلی الله علیه وسلم وقتی دچار حیض می‌شدیم، پیامبر ما را به قضای روزه حکم می‌کرد ولی به قضای نماز حکم نمی‌فرمود. (بخاری).

۳- تلاوت قرآن: بدلیل اینکه در حدیث آمده است «لَا

تَقْرَأُ الْحَائِضُ وَلَا الْجُنُبُ مِنَ الْقُرْآنِ شَيْئًا» (ترمذی). زن حائض و صاحب جنابت حق قرائت قرآن را ندارند.

۴- دخول مسجد: در حدیث آمده است، رسول اکرم

صلی الله علیه وسلم می‌فرماید: «لَا أُحِلُّ الْمَسْجِدَ لِحَائِضٍ وَلَا لَجُنُبٍ» «دخول مسجد را برای حائض و جنب حلال نمی‌دانم». (ابوداود).

۵- طلاق: زیرا طلاق در حال حیض جایز نیست بلکه

باید در انتظار طهر نشست زیرا در حدیث آمده است که حضرت ابن عمر ب همسرش را در حال حیض طلاق داد، رسول اکرم او را امر کرد به رجوع نمودن و فرمود: در طهر او را طلاق دهد. البته می‌توان زنی را که با او هنوز همبستر نشده است در حال حیض طلاق داد.

آنچه که در حالت حیض و نفاس حلال است:

اعمال زیر را در حالت حیض و نفاس می‌توان انجام داد:

۱- مباشرت، یعنی دست زدن و بازی کردن در غیر

شرمگاه

۲- ذکر و یاد خداوند در مواردی که نهی نیامده

باشد.

۳- احرام، وقوف به عرفه و تمام اعمال حج بجز طواف

بیت، زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم در جریان حج وداع خطاب به ام المؤمنین حضرت عایشه ل که دچار قاعدگی شده بود، فرمود: «افْعَلِي مَا يَفْعَلُ الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ حَتَّى تَطْهُرِي» (متفق علیه). «تمام اعمال حج را انجام بده بجز طواف بیت الله».

۴- خوردن و نوشیدن با وی: زیرا حضرت عایشه

می‌فرماید: در حالت حیض آب می‌نوشیدم و ظرف آب را به رسول الله می‌دادم، ایشان عینا از همانجا که من نوشیده بودم می‌نوشید، (مسلم). حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: در مورد اینکه با زن حائض هم خوراک شوم از آنحضرت صلی الله علیه وسلم پرسیدم؟ فرمود: اشکالی ندارد.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله

وصحبه أجمعین.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.